

N:o 50.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring i grunderna för pensionering af löntagare vid flottans läkarestat; gifven Stockholms slott den 23 februari 1900.

Med åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver sjöförsvars-ärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad Kongl. Maj:t i proposition denna dag föreslår beträffande inqvarteringsbidrag åt läkare vid flottan, medgifva sådan ändring i de af Riksdagen godkända grunder för pensionering af löntagare vid flottans läkarestat, att en hvar af nämnda löntagare skall vara *dels* berättigad att, om han stått i statens tjenst i 30 år och uppnått en lefnadsålder, fältläkare eller regementsläkare af 60 år och förste bataljonsläkare af 55 år samt jemväl i öfrigt uppfyllt villkoren för erhållande af pension och fyllnadspension, vid afskedstagandet erhålla pension och fyllnadspension, beräknade enligt punkten 1 i de under den 3 oktober 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, *dels ock* skyldig att, om han är, på sätt nu angifvits, berättigad till pension och fyllnadspension, ur tjensten afgå, fält- och regementsläkare vid fyllda 63 och förste bataljonsläkare vid fyllda 58 lefnadsår, hvaremot föreskriften i nådiga skrifvelsen den 22 juni 1877 angående rätt till högre fyllnadspension i visst fall för löntagare vid flottans läkarestat skulle upphöra att gälla;

dock att hvarje nuvarande, med fullmagt försedd innehafvare af läkarebefattning vid flottan skall ega att, derest han sådant önskar och icke mottager befordran till högre aflönad befattning vid flottans läkarestat, qvarstå vid den honom nu tillkommande pensionsrätt och dermed

förenade vilkor, men må, derest han före den 1 december 1900 derom gör anmälan hos direktionen öfver flottans pensionskassa, kunna komma i åtnjutande af pensionsrätt enligt ofvan angifna nya grunder.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.

Gerh. Dyrssen.

---

*Utdrag af protokollet öfver sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott
den 23 februari 1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN och
CRUSEBJÖRN.

Departementschefen statsrådet Dyrssen anförde i underdånighet:
Sedan Eders Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 22 oktober 1897 meddelat nya bestämmelser angående tillsättning af läkaretjenster vid armén, har fråga uppstått om ändring af gällande bestämmelser jemväl för tillsättning af läkaretjenster vid flottan. Rörande behovet af sådan ändring har öfverfältläkaren i en till chefen för sjöförsvarsdepartementet med skrifvelse den 28 februari 1898 öfverlemnad promemoria anført bland annat följande.

Genom nådigt bref den 15 december 1818 tillerkändes ordinarie bataljonsläkare vid flottan lika befodringsrätt och öfriga förmåner med ordinarie bataljonsläkare vid armén, och genom nådigt bref den 2 mars 1827 stadgades, att vid bataljonsläkarebeställningars tillsättande vid flottan de för landtarmén i sådant afseende meddelade föreskrifterna skulle tillämpas. Med stöd häraf hade sedermera ända till ingången af år 1898 en vid flottan anställd läkare utan vidare kunnat söka och erhålla transport till armén, likasom en läkare vid armén på samma sätt kunnat öfvergå till flottan. Sedan emellertid Eders Kongl. Maj:t genom ofvannämnda nådiga kungörelse den 22 oktober 1897 fastställt vissa kompetensvilkor för anställning i fältläkarekåren, ville det synas påtagligt, att endast de läkare vid flottan, hvilka uppfyllt ifrågavarande kompetensvilkor, kunde vara berättigade att uppföras på förslag till militärläkaretjenster vid armén. Enklaste sättet att lösa de svårigheter, som i följd häraf kunde uppstå, vore otvifvelaktigt att, i öfverensstämmelse med hvad förhållandet vore i afseende på den stridande personalen, fullständigt skilja mellan arméns och flottans läkare, så att ingen öfvergång vidare skulle ifrågakomma från en läkareanställning vid det ena vapenslaget till en dylik vid det andra. Ett väsentligt hinder derför syntes emellertid möta i fåtaligheten af flottans läkarepersonal, till följd hvaraf befodringsförhållandena inom denna säkerligen skulle, om nyss antydda anordning genomfördes, blifva synnerligen ojemna.

Skulle åter lika befodringsrätt bibehållas för arméns och flottans läkare, syntes det nödvändigt, att i hufvudsak samma kompetensvilkor fastställdes vid båda kårerna — något som icke torde möta några betänkligheter, då hvad i den vägen blifvit genom nådiga kungörelsen den 22 oktober 1897 fastställt uteslutande syftade på att i möjligaste mån för armén betrygga en fullt tjensteduglig militärläkarekår, hvilket ju äfven borde vara af stor betydelse för flottan.

Den största och, efter hvad det ville synas, egentligen enda svårigheten att utan vidare i allt väsentligt vid tillsättning af läkaretjenster vid flottan tillämpa bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 22 oktober 1897 låge i den olikhet i afseende på grunderna för pensionering, som egde rum mellan arméns och flottans läkare, hvilken särskildt framträdde deri, att en läkare vid flottan ej vore berättigad att genom erläggande till flottans pensionskassa af retroaktiva afgifter få för pensionsrätt räkna sig till godo föregående publik tjänst. Härigenom vore nemligen arméns läkare i de allra flesta fall förhindrade att söka transport till flottan, försåvidt en lämplig åldersgräns, såsom otvifvelaktigt önskvärdt vore, blefve fastställd äfven för flottans läkare.

Med öfverfältläkarens förutnämnda skrifvelse den 28 februari 1898 öfverlemnades tillika förslag till kungörelse angående tillsättning af militärläkaretjenster vid flottan och Carlskrona artillerikår.

Yttranden i detta ärende hafva vidare afgifvits af stationsbefälhafvarne vid flottans stationer, marinförvaltningen och direktionen öfver flottans pensionskassa, och har ingen af dessa myndigheter haft något att erinra mot hvad öfverfältläkaren anført rörande behofvet af att åstadkomma större öfverensstämmelse i föreskrifterna angående pensionering af läkare vid armén och vid flottan. Marinförvaltningen har härvid särskildt anført följande.

Enligt reglementet för arméns pensionskassa den 15 december 1893 och nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 vore arméns läkare berättigade till pension och fyllnadspension efter 30 tjenstår och uppnådd lefnadsålder, regementsläkare af 60 och bataljonsläkare af 55 år, hvaremot de hade skyldighet att afgå ur tjensten, regementsläkare vid fyllda 63 år och bataljonsläkare vid fyllda 58 år, dock under förutsättning att de uppfyllt vilkoren för erhållande af pension och fyllnadspension. Flottans läkare deremot vore enligt reglementet för flottans pensionskassa berättigade till erhållande af hela lönen i pension först efter uppnådda 65 lefnadsår och minst 35 tjenstår och till lägre pension efter 30 tjenstår samt uppnådd lefnadsålder, regementsläkare och fältläkare af 65 och förste bataljonsläkare af 55 år.

Då det ej vore till flottans fördel, att dess läkare blefve i pensions-hänseende sämre ställda än arméns, hemstälde marinförvaltningen, att hos Riksdagen måtte utverkas medgifvande till sådan pensionsrätt för flottans läkare, att dessa blefve, i likhet med arméns läkare, dels berättigade till pension och fyllnadspension efter 30 tjenstår och uppnådd lefnadsålder, fältläkare eller regementsläkare af 60 år och förste bataljonsläkare af 55 år, dels skyldiga att ur tjensten afgå, fält- och regementsläkare vid fyllda 63 år och förste bataljonsläkare vid fyllda 58 år, dock under förutsättning i båda fallen, att vilkoren för erhållande af pension och fyllnadspension uppfyllts.

Lika med de myndigheter, som i denna fråga yttrat sig, anser jag det vara, med hänsyn till den relativa fåtaligheten af flottans läkarestat, nödvändigt, att föreskrifterna rörande tillsättning af samt afsked och pensionsrätt för personalen vid denna stat bringas till sådan öfverensstämmelse med motsvarande stadganden för arméns läkare, att öfvergång af läkare från armén till flottan och från flottan till armén kan utan olägenhet ega rum. Uppenbarligen måste det också vara till fördel för tjensten, att flottans läkare tillförbindas att vid viss ålder afgå från

innehafvande befattning. Om de åtgärder för vinnande af dylik öfverensstämmelse, hvilka erfordra Riksdagens medverkan, anhåller jag att nu få göra hemställan.

Beträffande den personal, hvarom här är fråga, samt dess aflönings- och pensionsförhållanden torde få erinras, att löntagare vid flottans läkarestat utgöras af en fältläkare med fast lön af 4,000 kronor, 2 regementsläkare med fast lön af 2,800 kronor samt 6 eller, om förste bataljonsläkaren vid Carlskrona artillerikår medräknas, 7 förste bataljonsläkare med fast lön af 1,800 kronor. Under verklig tjenstgöring åtnjuta dessa läkare dessutom dagaflöning, som under tjenstgöring i land utgår med 4 kronor till fältläkare och regementsläkare samt med 3 kronor till förste bataljonsläkare. En hvar af dessa löntagare, som vid afskedstagande stått i tjenst vid flottan i 30 år och uppnått en ålder, fält- och regementsläkare af 65 år och de öfriga af 55 år samt i öfrigt till flottans pensionskassa erlagt stadgad pensionsavgift, är, jemlikt de under den 3 oktober 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, berättigad att vid afskedstagandet ur flottans pensionskassa erhålla pension och fyllnadspension med 80 procent af lönen, således fältläkare 3,200 kronor, regementsläkare 2,240 kronor och förste bataljonsläkare 1,440 kronor. För löntagare, som erhåller afsked efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, skall enligt nådiga skrifvelsen till direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan angående grunder för pensioneringen af viss personal vid flottan den 22 juni 1877 fyllnadspension utgå med skillnaden mellan lörens hela belopp och pensionen, så att den afskedstagande erhåller hela lönen såsom pension och fyllnadspension.

Enligt 1894 års Riksdags beslut tillämpas de för befäl och underbefäl med vederlikar vid flottan gällande pensioneringsgrunder jemväl i afseende på befäl och underbefäl med vederlikar vid Carlskrona artillerikår.

Genom nådigt bref den 19 sistlidne januari har Eders Kongl. Maj:t på medicinalstyrelsens hemställan förklarat, att med tillsättningen af den för närvarande lediga fältläkarebefattningen finge tills vidare anstå.

På sätt öfverfältläkaren framhållit, förefinnes skiljaktighet i pensioneringsgrunderna för flottans och arméns läkare icke blott beträffande tidpunkten för pensionsrättens inträdande och beträffande skyldighet att vid viss ålder afgå från tjensten, utan ock derutinnan, att läkare vid armén, jemlikt andra punkten af de genom nådiga cirkuläret den

22 juni 1877 fastställda grunder för pensionering af arméns befäl och underbefäl med vederlikar, enligt den lydelse, samma punkt erhöll genom nådiga cirkuläret den 7 juni 1878, eger att för rätt till pension tillgodoräkna sig hela den tid han stått i *statens* tjänst, under det att läkare vid flottan enligt andra punkten i ofvannämnda den 3 oktober 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar endast får tillgodoräkna sig den tid han stått i tjänst vid *flottan*.

Med afseende härå anhåller jag få erinra derom, att enligt den ursprungliga lydelsen af andra punkten i grunderna för pensionering af arméns befäl och underbefäl med vederlikar fordrades för pensionsrätt att hafva stått i tjänst vid *armén* i viss tid, men att denna föreskrift genom nådiga cirkuläret den 7 juni 1878 ändrades till hvad, på sätt jag nyss nämnt, nu är gällande. I den proposition i ämnet, som den 1 mars 1878 afläts till Riksdagen, anfördes såsom skäl därför, att motsvarande ändring då icke ifrågasattes för personal vid flottan, att genom Eders Kongl. Maj:ts med 1877 års Riksdag fattade beslut för flottans läkare och civilstat stadgats en annan pensionsrätt, hvilken, för dem förmånligare, ej vore med pensioneringen vid armén af nyss nämnda personal jemförlig. Härmed torde hafva afsetts den omständighet, att, enligt ofvanberörda nådiga skrifvelse till direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan den 22 juni 1877, fyllnadspension till löntagare vid flottans läkarestat, som erhåller afsked vid uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, skall utgå med skilnaden mellan lörens hela belopp och pensionen, hvaremot högsta sammanlagda pensionsbeloppet för motsvarande personal vid armén utgår, då lönen öfverstiger 1,000 kronor, allenast med 80 procent af lönen.

Med hänsyn till detta förhållande synes det icke böra ifrågakomma att tillägga flottans läkare den ökade förmån beträffande deras pensionsrätt, att de skulle för pensionsrättens förvärfvande få tillgodoräkna sig tjenstgöring äfven i annan statens tjänst än vid flottan, utan att de jemväl i fråga om högsta beloppet af den pension och fyllnadspension, som kan tilläggas dem, likställas med läkarne vid armén. Den af 1877 års Riksdag medgifna och genom förutnämnda nådiga skrifvelse till direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan den 22 juni 1877 flottans läkare tillagda rätt att vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjenstår erhålla hela lönen såsom pension och fyllnadspension torde således böra bortfalla.

En följd deraf, att flottans läkare sålunda skulle likställas med

arméns i fråga om pensionsrätt, synes också böra blifva, att flottans och arméns läkare jemväl beträffande aflöning blifva likställda, dervid flottans läkare tydligen böra jämföras med läkarne vid arméns garnisonerade truppförband. I fråga om aflöning förefinnes för närvarande den olikhet, att sistnämnda läkare vid armén åtnjuta inqvarteringsbidrag, under det att sådan förmån icke tillkommer flottans läkare med undantag af förste bataljonsläkaren vid Carlskrona artillerikår. Om beredande af sådan förmån för flottans läkare hafva också de i nu förevarande ärende hörda myndigheter gjort hemställan; och anhåller jag att i följande punkt få föreslå aflåtande af proposition derom till Riksdagen. Det torde dock redan här få erinras, att nämnda förmån icke synes böra tilläggas andra läkare än sådana, som ingå på de föreslagna nya pensionsvilkoren, hvadan det ena förslaget ej bör genomföras annorlunda än i sammanhang med det andra.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag i underdånighet, det täcktes Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t i proposition denna dag torde vilja föreslå beträffande inqvarteringsbidrag åt läkare vid flottan, medgifva sådan ändring i de af Riksdagen godkända grunder för pensionering af löntagare vid flottans läkarestat, att en hvar af nämnda löntagare skall vara *dels* berättigad att, om han stått i statens tjenst i 30 år och uppnått en lefnadsålder, fältläkare och regementsläkare af 60 år och förste bataljonsläkare af 55 år samt jemväl i öfrigt uppfyllt vilkoren för erhållande af pension och fyllnadspension, vid afskedstagandet erhålla pension och fyllnadspension, beräknade enligt punkten 1 i de under den 3 oktober 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, *dels ock* skyldig att, om han är, på sätt nu angifvits, berättigad till pension och fyllnadspension, ur tjensten afgå, fält- och regementsläkare vid fyllda 63 och förste bataljonsläkare vid fyllda 58 lefnadsår; hvaremot föreskriften i nådiga skrifvelsen den 22 juni 1877 angående rätt till högre fyllnadspension i visst fall för löntagare vid flottans läkarestat skulle upphöra att gälla;

dock att hvarje nuvarande, med fullmagt försedd innehafvare af läkarebefattning vid flottan skall ega att, derest han sådant önskar och icke mottager befordran till högre aflönad befattning vid flottans läkarestat, kvarstå vid den honom nu tillkommande pensionsrätt och dermed förenade vilkor, men må, derest han före den 1 december 1900 derom gör anmälan hos direktionen öfver flottans pensionskassa,

kunna komma i åtnjutande af pensionsrätt enligt ofvan angifna nya grunder.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilagan A vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

F. Wrangel.